

PROCHO

vydává prochor

píše bohumír procházka

ROVINY

zvěsti z Jičína a okolí ● <http://prochor.unas.cz> ● 1. prosinec 2013 č.12 / 13

Vévoda a jeho socha, aneb

Kam s ním

Vladimír kdysi pravil, jak se projevovali mecenáši za časů Vrchlického, nebo Foerstera. Zajišťovali pro umělce dopravu, bydlení se stravou a další. Dnes používá se většinou výrazu sponzor a tihle sponzoři drží se spíš všelijakých hokejů a fotbalů, v Jičíně i házené. Ale jsou i ti ve starém duchu. Václav Rybařík, kdysi jičínský občan, student, dnes šéf spolku Jičín v Praze řekl: „Chci podpořit konkrétní dílo. Kopii sochy Valdštejna městu věnuji.“

Není podstatné, jak dlouho se o Valdštejnově soše v Jičíně mluví. Dlouho. Vybavuje se mi jakési setkání v zámku, kde ještě figuroval pan sochař Richtermoc. Tenkrát řeč byla o soše nové, má-li být jezdecká, nebo jiná. Dokonce řeč byla o jakési abstrakci, tedy ne konkrétní postavě, kde se i uplatnila tekoucí voda. Pak se věc poněkud pozapomněla. No, pozapomněla – nebyly peníze.

Až se objevila ona slova pana inženýra Rybaříka. Přišel s návrhem velmi konkrétním – bronzovým odlítkem sochy vévody, která stojí ve Valdštejnském paláci. Tu, kterou vytvořil v roce 1873 sochař Ladislav Šimek.

A nastal problém. Kam s ním. V úterý 5. listopadu sešli se na radnici lidé, kterým není věc lhostejná, a radili se. Pak vzali model sochy i s podstavcem a na různá místa v Jičíně ho umísťovali, aby se vědělo, jak by

to asi mohlo vypadat. Zdá se, že šest nebo sedm různých návrhů zúžilo se na Žižkovo náměstí, před kostelem, mezi kostelem a zámkem, a v horní části zámecké zahrady. Zúčastnění se shodli na poslední možnosti, tedy na zámecké zahradě, nahoře, vpravo mezi stromy. Definitivní rozhodnutí je na městské radě.

Návrh Prochorovin byl – začátek Husovky, tam kde nyní je plechový drak. Drak by byl přesunut do blízkosti Valdické brány k potěše vězňů, nebo do Sobotky jako poděkování před jeden nejmenovaný dům. Neuspěl.

Hádanka Prochorovin – s kým se budou návštěvníci Jičína více fotografovat? S Rumcajsem, nebo Valdštejnem?

Každopádně velké poděkování patří mecenášovi, který byl při jednání přejmenován na Václava Eusebia Rybaříka.

PS – bylo to už jasné a není. Autor přestavby zámecké zahrady vznesl vážné námítky a 2. prosince je svolána další schůzka.

Rozsvícení

Radek Řehák = Cora = lampárna dodal ro kapli Nanebevzetí Panny Marie v Třebihošti osvětlení a pak připravil svatomartinské rozsvícení.

Pravda, Třebihošť je pod Zvičinou. Cesta se náležitě vine nahoru, dolů, doleva,

Kdo dnes vlastně u nás vládne? Velcí lumpové, nebo jejich právníci? (J. Klíma)

doprava. Až se přejedou hranice okresu. Ale zážitek:

Kaple, vlastně malý kostel. Patří obci, třikrát vykradeno. Vždycky lidi nějak chybějící artefakty nahradili. I Pannu Marii vyřezal místní řezbář. Koncert připravil místní Svaz žen. Řeklo by se – někdejší socialistická organizace. A vida, paní Bláhová nám ukázala kroniku. Pěkně pestrá. Pořád něco pořádají.

Koncert, pečlivě připravený, už u vchodu koláčky a sklenička modrého portugalu. Ten pak zbyl a v důsledku toho se některým ani po koncertě nechtělo domů. Společenská událost, mnozí v kvádru. Ostatní se projeví jako spřízněné duše. Které se sešly až 32 km od Jičína.

Hudba. Sestry Vávrovy. Jana, provdaná Kracík – fagot, flétny. Jarmila – harfa, hoboje. Taky chvíli jedna z nich varhany. Olga Stará a Lenka Ulvrová zpěv. Všechny znají se skrze Literácy Jičín, ale v téhle sestavě a zejména s tímhle repertoárem poprvé. Koncert jmenoval se od renesance po současnost. Správně. Byl tam i Michna z Otradovic, i Leonard Cohen.

Pěknou fotku na program udělal Martin Vosáhlo. I to patří k věci.

Dojem. Vlastně pár světýlek a je tu úžasné setkání – kulturní a společenská událost. A praktické připomenutí starého dobrého slova mecenáš.

Výtvarníci z Podkrkonoší

Zajisté byl Malý sál MKS v Pace malý na takové množství umění, které se tu sešlo. A těch lidí! S potěšením přiřazoval jsem si malíře k jejich dílům, ale se moc nedařilo, zejména u těch, které jsem neznal. Aby taky. Na pozvánce na Výstavu obrazů podkrkonošských výtvarníků napočítal jsem 30 jmen. Skoro všichni tam na vernisáži v sobotu 16. listopadu byli.

Důchodci Břeťa Kužel i Mirek Čivrný byli mými soupeři v orientáku. Nestáčili jsme zavzpomínat na běhání po lese. Mirek má tu zobrazeny své hory, vždyť tam bydlí. Břeťa

namaloval si v Paříži holku, přivezl do Paky a pod její obraz napsal, že se jmenuje Iréne a že bere 2000. Kolik takových Irén by si za svůj obraz mohl dovolit, to může být jen předmětem závistivých úvah. I tohle patří ke kumštu, přátelé.

Karel Šoltys je už několik desítek roků stejný. Tady má samozřejmě krajinky. Ale je taky básník a dřevořezbář. V téhle společnosti nestor. Kdo by chtěl vidět, jak Karel vypadá, ať se jde podívat do Lodžie na poustevníka. Toho si vyřezal jako svůj autoportrét.

Paní Typltová nakreslila si své syny. Slavný malíř a slavný básník jsou tu jako hoši. Zamlada. Paní Typltová je při své vitalitě mladá stále. Anička Hofmanová má u některých svých obrázků titulek – Vzpomínky na mládí. Jsou krásně barevné. Měla hezké mládí. Ale ani teď, soudě podle úsměvu, není zle.

Krajiny, ty nejvíc, květiny, architektura, spíš vesnická, i portréty, dokonce sochy pískovcové, keramika.

Zaujaly mne pastelky trochu vybočující mezi ostatními. Žánrem. Autorka Eliška příběh jednoho z nich, jmenuje se Bukový faun, vypráví. Mí bylo sledovat obrázek, Elišku, fotit a ještě poznámky činit. Tady jsou: Buk – pokácel – sen – jestli to sama zvládne – převalený traktor – bolavá místa – duch stromu – kámen – duch do kamene – našla mladý buk – položila – přestěhoval.

Ani jsme si nestáčili dojet pro skleničku červeného. I tohle patří ke kumštu (umění), přátelé. V Pace byla ho spousta. Na vernisáži dobré je to spojování s lidmi. A omlouvám se, že jen někteří vešli se do mých poznámek.

Výstava potrvá v MKS Nová Paka až do Mikuláše.

Opravdu Neznámé Čechy 5?

Neznámý pro mne byl autor pátého dílu knížky, která popisovala naše okolí. Ale dílo není turistický průvodce. Pan autor Václav Vokolek hledal ducha oněch míst. Zebín, Staré Místo, Veliš, i místa vzdálenější.

Do Jičina přijel s velkým fanklubem. Ale nebyl to fanklub. Přijeli z nakladatelství, z rodiny, hlavně to ale byli ti, kdož se na tvorbě knihy podíleli. On: zajímavější šestašedesátník s dlouhými vlasy, brýlemi, v šedém obleku. Pan autor má knihy, jejich psaní, ale i malování v genech. Jeho otec, i další rodina točila se okolo knih i výtvarna. A tak je logické, že vznikly desítky knížek i z jeho pera.

Neznámé Čechy postupně mapují místa, na kterých pan spisovatel hledá jejich ducha. Zamýšlí se nad souvislostmi. A objevuje spoustu otázek. Není tohle vlastně taky jedno z poslání literatury?

Ze společnosti

- Stalo se před pekařstvím u brány. Když přicházel, tušil jsem, co mne čeká. Zbabele jsem se díval nahoru na hodiny. Marně. On, občan, spiklenecky: „Tak prej chystají zase nějakou změnu územního plánu.“ Já: „Nevím, zeptejte se jich, dojděte tam na radnici jsou tam od toho.“ On: „Jo, to jistě. Oni mi to asi řeknou.“ Zbabele jdu pryč. Nebo jsem mu měl vykládat o zákoně 106 o právu na informace? A stál by o to vůbec, blbec?

A jak se to rýmuje.

- Soused vychází rád na schody, když jdu okolo, aby mi mohl hlasitě říct Dobrý den. Chtěl jsem taky něco říct, tak jsem se zeptal, co má. Pochlubil se, že hodiny. Jistě že další otázka byla, kolik je hodin. „Pětnáct.“ Není to krásné slovo? A to mu ani nejsou čtyři. Nebo právě proto?

- Potkávám Karla Šoltyse. Malíř, básník, dřevořezbář, pamětník. Autor poustevníka v Lodžii. Frčí se dvěma hůlkami dost rychle. Vypráví, že denně cvičí. A že by si chtěl k devadesátinám udělat výstavu. Bude to už za rok.

Kousky z deníku

02 11 2013 U Burliho

Pravděpodobnost, průnik, disjunkce – brr. Už na to nemám ve svém věku. Už špatně chápu. Nebudu rozebírat, jestli je to dobře, nebo špatně. V něčem určitě dobře.

Co udělá chlap v takovém případě? Jde do hospody. Tak jdu do hospody.

U našich je taky pěkná servírka, ale plno a rámus. U Burliho taky (pěkná servírka), ale pusto. Rádio Mežik potichu, tak usedám. Před tím se zdravím s jedním štamgastem a jednou ze dvou holek, nevím odkud ji znám. Ale asi znám, odpověděla s úsměvem.

Sedám si tak, abych na ně viděl. Je tam sice dřevěný sloup, ale když se vykloním, tak střídavě vidím jednu, druhou. Tedy v rámci své vetchozrakosti. O čem si asi povídají? Ty časy, kdy jsem vstal a šel se zeptat, ty už mi pominuly. Škoda. Malba na stěně za nimi vypadá, jako by kouřily. Ale u B se nekouří. Ale to pěkně vypadá, ta malba. I jak gestikulují. Zase lituju, že nemám foťák. Přesně si představuju tu fotku sloupy zarámovanou. Jak mávají rukama, cosi míchají, asi zázvorový čaj Jak při tom vypadají za těmi dlouhými vlasy si můžu jen domýšlet. Tak daleko a ostře nevidím. I to je někdy dobré.

A ten foťák? Dobře že ho nemám. Můžu si nadávat a vymýšlet, jaké by to určitě byly dobré fotky.

Listuju Lidovky, koukám ven. Vidím své kolo a nad ním, ale daleko, osvětlený vršek Valdické brány. Není to nádhera, přímo od piva?

Dobře, že Lidovky mají stránku o architektuře. Architekti mají jinou mluvu, jiný pohled na svět. Však o tom mluvil i Jirka starosta někde. My si to užívali v Lodžii při týdně Rozmluvy s krajinou, tam byli studenti. A ještě jsem u toho měl pohled na tu zrzku.

Mezi čtením si přemýšlím, to mám vyzkoušené, že u piva jsou nápady. Jak čekám na email od Š. Jak se vrátila, když jsme si začali povídat, abychme si to dopovídali. Ale nepíše. No, čekání na dopis má svůj půvab. Nebo ne? Ale ona říkala, že nerada píše.

Ptám se M, když přinesla pivo, co by ráda. Říká, že se jí nelíbí to mlhavé nečisté počasí.

Připomínám Paustavského, který chválil podzim. Že nejvic napiše, že to napomáhá soustředění. M mi to nevyvrací.

Nevím proč, asi v souvislosti s tou matikou, kterou se musím kvůli A naučit, vzpomínám na Jirku. Kantor. Najednou se sebral a šel malovat (zdi) a natírat. Ale přiznal, jak mu ta intelektuálština chybí. Říkal, že si sehnal učebnici a počítá si příklady. Jen tak. Vyčítám si, že to domluvené pivo jsme spolu už nestačili vypít. Jako s Josefem.

Měl bych taky vysvětlit E, jak to mám s lidmi. Proč některé nemusím. Do toho se mi tedy nechce.

Dočítám staré číslo LN.

Vida, tolik písmenek a jen jedno pivo Tambor (Dvůr Králové, založeno 2009).

07 11 2013 **V čekárně**

Přišel. Měl na sobě vysoké boty bagančata, dost špinavé. Tuším manšestráky, bundu s otrhanými rukávy. Na lavici odložil batoh, takový khaki, jaký se nosil asi před čtyřiceti léty. U umyvadla, v čekárně bylo umyvadlo, umyl si nejdříve ruce, obličej, vypláchnul pusku, jak dělají lidé, kteří si zapomněli kartáček, nebo ho vůbec nemají. Ale kteří to ještě nezabalili úplně. Pak se způsobilě posadil, ale neklidně. Pořád sebou šil.

Koukali jsme na sebe a čekali. V čekárně. Zkoušel jsem si představit barák, jistě někde na vsi, kde bydlel. Na dvorku halda větví, na záhrobní nějaké nádoby. Velké hrnce. Nevím, jestli tam byla králikárna. Ale na tom dvorku bylo bláto.

Vybvavil se mi pán, který jezdí po Jičíně, za kolem má kárku a v ní všechno, co potřebuje. Někdy do té kárky naloží železo a má na chleba a pivo. Jindy naloží dřevo a má teplo. Nemá žádné schůze, aktivity, asi ani nevolí. Má krásně čistou hlavu. Všem kravatářům je lhostejný, i oni jemu. Když chce, může kohokoliv poslat kamkoliv. I to moc nepotřebuje. Lidí ho moc nezajímají. Přišla paní doktorka a řekla – Ondřeji pojd'te. Odešli do ordinace. Byla to paní doktorka psychiatrická.

08 11 2013 **Ranní sebeschůzování**

(ležím, nespím, civím) přineslo mi to, jaký dotaz vznesu, až Mirek pozve do Jičína pana prezidenta: „Přemýšlel jste někdy dozadu o svém konání? Sebereflexe? Jak se vám líbil prezident, který přijde ke korunovačním klenotům opilý? Nebo co soudíte o tom, když se prezident nechá vyvézt na Sněžku, tam si zapálí a připije, i když nemá. Aby ukázal, že on může vše, protože pan doktor Holcát to národu vysvětlil cukrovkou.“

Ale on neprijede. Jednak je po volbách a ještě to projeli. Ale stejně by mne zajímalo, jestli si s ním Mirek tyká, když je v té jeho straně.

10 11 2013 **Svatého Martina**

slaví Kapička vždycky s koněm a se žebřákem a s typickou scénou, jak si rytíř Martin roztrhne plášť a půlku dá žebřákovi, aby se zahřál. Je tam sucháč a tak se plášť zase pro příští roztržení za rok spojí. Žebřáků se vyměnilo už mnoho, martinské rohlíčky jsou stále stejně dobré a maminky stále půvabné, neboť se obměňují, jak děti odrůstají Kapičce.

Jen proChor, který vymejšlí dětem při průvodu různá zastavení, zůstává. Akorát každý rok asi o dva roky zestárne.

Letos jsme krmili kachny, hráli čáp ztratil čepičku, hráli štronzo – hopkins – brtník. Bombu jsme z téhle hry vynechali, bylo poněkud mokro. Ale hoky – koky jsme tancovali.

Prochoroviny
kulturní (skoro) měsíčník
založeno roku 1998
Vydává B. Procházka, Sokolovská
367, Jičín,
tel.: 493 523 492, 723 128 942
Evidenční číslo MK ČR E 13158
e-mail: prochor.jc@tiscali.cz
Noviny vznikly s laskavou pomocí
Města Jičín, K – klubu Jičín,
APEL, s. r. o., Jičín

13 11 2013 **Týden vzdělávání**

dobrá akce. Pořádá Úřad práce. Široký záběr od kultury po ekonomiku. Jenomže. Hledám letáček s jičínským programem. Pracně nalézám na stránkách kraje. Ale tam mi nehraje datum. 13. je přece středa oni mají napsáno úterý. Co platí? Volám Úřad práce. Kompetentní paní není. Chci ředitele. Není. Atd. Spravedlivé rozhořčení. Až pak se dostávám k ochotné trpělivé paní, která mi emailem posílá letáček s programem.

Vole, proChore, zase blbneš. Vždyť jsi měl na internetu otevřený rok 2012. Ale mi ho počítač zobrazil na prvním místě, tak jsem kliknul a dál se nezajimal. Pointa? Že je proChor vůl, to někteří víme. Ale si uvědomit, že je třeba ověřovat, nebýt povrchní. A hlavně – nevěřte internetu se vším všudy. Měl pravdu Kléma (Gottwald): důvěřuj, ale prověřuj!

14 11 2013 **Mírek M**

Dlouhý telefon. Vlastně nejdříve docela radost, že lidi noviny čtou a reagují. Na můj článek o mediích dvě reakce. MP mi napsal, že je to geniální. Děkuji. A ptal se, kdo jsou Pušisti a kdo my. Odpověděl jsem, vznesl dotaz na něj, on už se neozval. Ale o tom nechci.

Pak v reakci na mou odpověď volal M. Seděl jsem na koberci a poslouchal, moc jsem se ke slovu nedostal. A při tom a potom si přemýšlel. Pominu řeč o tom, jak to novináři dělají blbě, to říká i jejich pan prezident. Mírek i trochu smutně o jejich (SPOZ) tiskovkách (se zákuskem a kávou). Že podá novinářům informace a oni to pak nenapišou. Pocit určité roztrpčenosti.

Pak potvrdil, že je znechucen a že s Honzou Č chtějí rezignovat na zastupitelování. Jistě, roztrpčení z výsledků voleb je velké. Řekl jsem, že je mladěj na to, aby to hned balil. A on se zase vracel k Jičínu. Že radnice neusiluje o budoucnost, mluvil o rozpočtu a tak. Opakoval dávno řečené. Ale některé problémy pojmenoval věcně. Např. že na radnici vládne tajemník... . Atd. My mnozí je známe. Ty problémy.

Pointa? Opozice je potřebná. Navymýšlí si spoustu věcí. Ale je na moudrých zástupcích lidu, vybrat z toho to podnětné, užitečné. Děláme to? Nebo chceme jen v klidu žít?

A ještě lidsky. U chlapů není to obvyklé, nebo se za to stydí – bylo mi vám toho Mirka najednou trochu líto. Dopr. Zhroutilo se mu to, na co věřil.

14 11 2013 **Lodžie – Týden vzdělávání**

Široký záběr vzal si Úřad práce. S potěšením vidím, že zařadil i kulturní instituce. Do Lodžie dorazila skupina noblesní. Dialog, ve který se změnilo provádění, trval víc než půldruhé hodiny. Objevil se odborně propracovaný návrh, jak zachránit červené buky. Dozvěděl jsem se, že v lesích tu pobývá Valdštejnův vrah. Upřesnil jsem si některé věci z historie, ve kterých jsem chyboval (proč je nakloněná SZ věžička zámku). Příjemným odrazem pro informace proudící oboustranně jsou fotky M. Vosáhla. Atd. Dobřej pocit, jak těší zájem lidí.

Ale Petra. Nenápadná holka z Lodžie teamu, moc nemluví. Ale najednou koutám, co všechno ona ví a zná. Skvěle doplňovala výklad. Buď se sama ozvala, nebo jsem ji požádal – a ona věděla. Tak jest. Ti moudří nijak nevyčnívají, nepředvádějí se. A pro nás je úžasné poznání, co všechno je v nich.

16 11 2013 **Spolek výtvarníků – jet tam?**

Na pozvánce na výstavu do Paky je 30 jmen. Mnohá známá. Spojení v sobotu špatné. Taky je třeba na zahrádku. Co s tím? Která povinnost je nejpovinnější? Jedu. Babák vyšlapal. Ale funím. Mezi Novým Městem Jc a pumpou nad NP je 165 m. Heuréka.

Malý sál MKS praská. Obrazy i lidmi. Břéťa se mne ujmá, vysvětluje. Pak koutám, poslouchám, fotím, civím. O tom jinde. K tý holce s dlouhými vlasy dostal jsem se obvyklým způsobem – zeptal se, ať vybere, co se jí nejvíc líbí. Vykroutila se, že to ještě nemá celé prošlé. Nakonec skončili jsme u jejího Bukového fauna. Fotím, poslouchám výklad, který jsem vyprovokoval. Doma na fotce

zjišťuju, jak ty vlasy fauna jsou podobné těm jejím.

Neokusil jsem ani modré víno, ani nic. Začalo se stmívat, Author volal.

Libuju si, jak krásně svítí moje nové blikáčky. Když mi svítí auta do očí, hlídám si bílé pruhy, musím je mít všechny po levici. Jinak bych byl v prostředku silnice. Daří se. Je krásný podzimní večer v úplňku.

Author zavezl mě k Naším (Kozel). Uvěří mi Há že to já ne, to kolo tam mířilo? Fotím si fousatého štamgasta. Pak i šenkýřku. Jinak bych snad ani ne, ale zastrkává si propisku do vlasů jako jehlici. Vypadá to zajímavě. I ona.

17 11 2013 **Novinařina je i o**

korespondenci. Koukám do mlhy, chválabohu za ni, nemusím na zahrádku, píšu si co všechno musím. Nějaké dohledávky adres ohledně Štefana, poznámky ze včera. Ještě něco k bukům u Lodzie. Protože jeden návštěvník se pohoršoval a vysvětlil, jak by se daly zachránit. K tomu Luděk obstaral názor odborníka z Mendelu (Mendelova univerzita Brno). Pan Pavel Bulíř napsal mimo jiné: „Každopádně významnější řez typu až o 1/3 k ničemu nepovede, respektive spíše způsobí ještě větší poškození stromů, takže to bych určitě nedoporučoval.“ Vida. Každý odborník má pravdu. Tu svou.

18 11 2013 **Ráno**

Mlha už pryč, úplněk způsobil docela jasno. Když cvičím, tak se mi rozepsala zpráva o včerejším 17. listopadu. V hlavě. Soudě podle svítících oken naproti, pět pracujících chystá se dělat. Snad něco užitečného.

Tak ten sedmnáctý listopad. U kašny lidí pětadvacet, to nebývalo. I vzhledem k tomu, že nikdo neposílá nijaké pozvánky. Dokonce dva politici místní, ale to jsou naši lidé, chodějí pravidelně. Byla mlha, byl svařák, dík Vlad'ko a Jirko. Řeči byly spíš kuloárové plus drby jičínské. Při rozcházení padla užitečná věta, že ať se za rok ve zdraví sejdeme.

Nějak se mi nedařilo rozejít. Tak jsem rovnal svíčky a vyhořelé nesl do koše. Přišla maminka se dvěma dětmi a spoustou svíček. Škrtali, nabízím zapalovač. Nechtěli. „To my si to chceme užít. Aby děti věděly o co jde.“ To se mi líbilo. I ta maminka.

Jdu si udělat Earl Grey, „vyvolat“ fotky a napsat tu zprávu.

Tenhle tejdén mám poctivě počítáno pět schůzí. Ó já se mám. Dopr.

21 11 2013 **Jít na valnou hromadu Lodzie?**

Když na stejnou hodinu, tedy sedmnáctou, jsou ještě další dvě akce. Křest knihy Neznámé Čechy 5 a přednáška o odpuštění Kateřiny Lachmanové? Odpuštět se potřebuju naučit, Protože na valnou hromadu měl jsem připravené tři body poněkud provokační. Vysvětlovaly, proč jsem se od téhle organizace po asi šestnácti letech oddělil.

Tak jsem šel na křest, tam bývá víno. Bylo. Ze Šamapaně. Ale jen pro křtitele, otce a sudičky. Dobře tak, po šampaňském se krká.

Ale povídání pana autora Vokolka bylo poutavé.

Kačenka a Ninka

Ninka objevuje svět a pro ten svět je kouzelné pozorovat to její objevování:

- Dostala se k staré vojenské baterce, kde je možné pomocí filtru měnit barvy. Jednou ručičkou posvítila si na druhou a nevěděla, co s tou červenou barvou. Co to na té ruce má. Jistě se divila, proč ta červená nepálí. Ale to nám neřekla, protože říct neumí. Tak olízla, jestli ta barva není sladká.

- Dalším světem je kuchyň. Přesně neví, na co je který hrnec, či kastrol, ale už ví, že se na ně dá hrát. Vařečkou. Tady stačilo jen naše malé školení. A poklička, to je panečku tón. Taky ovšem je možné třískat jednou pokličkou o druhou. Tak to se jí líbí nejvíc. Jí ano. Tohle jsme si ovšem troufli za nepřítomnosti hospodyně. Baví mne být s Ninkou spiklenci.

- Bulí málo. Hlavně ve dvou případech: 1. když nemá maminku. Odejdemo s ní do

jiné místnosti, rovnáme oříšky, je spokojena. Ale jen uslyší maminku promluvit, pláče k neutíšení. Stešk. Silná vazba k závidění. Nebo by se tak vázat neměla? V případě maminky dovoleno vše.

2. Když ji chce maminka za něco domluvit. Ano, začne bulit už i jen, když se maminka chystá dát jí najevo, že s ní není spokojená. Ještě nic nevyšloví, snad ani ještě očima nezakouří a Ninka krásně brečí. Vlastně, nejdříve začíná takovým tím krabacením, slzy, veliké slzy následují. Ale pravda, ještě než maminka promluví. Mají děti úžasnou předvídatost, kam se my na ně hrabeme. Nebo jde o jakési podivné propojení, o kterém my ještě ani mlc nevíme.

- Nina vlezla pod postel a zjistila, že neví jak ven. Zkusila nahoru, praštila se do hlavičky. Nezbyvalo, než začít bulet. Maminky ji vytáhla za nohu. Takhle se

poznává svět a nástrahy, které přináší. Poznáváme celý život. Škoda, že není po ruce maminka, která nás z toho vytáhne. Za nohu.

- Ninka se už učí jazyk. Jmenuje se čeština. Nemá to lehké, nemá ani sešit, ani tužku, některým slovům, které do ní okolí hustí absolutně nerozumí. Protože je nikdy neslyšela a neví, co to znamená. Těch učitelů okolo ní je mnoho. Ale nekvalifikovaní. Didakticky absolutně neschopní. Což si samozřejmě, jako většina kantorů, nepřiznají. Hučí do ní všelijaká nesmyslná solva, jako „řůřůřů a řůřůřů“, kterým nerozumí ani sami.

Nina na to reaguje po svém. Buď je neposlouchá, nebo si vytváří sama svoje výrazy, kterým jen ona rozumí. A když má náladu, tak jim je poví. Pravda, v artikulaci občas ještě chybuje. Celé okolí ji nábožně poslouchá a myslí si, kdo ví co. Nina taky. Kdovíco. A buďme rádi, že tomu nerozumíme. Možná bychom nebyli na sebe tolik hrdí.

Jičínská beseda za finanční podpory města Jičína
si Vás dovoluje pozvat na přednášku

**Pražský stavitel a architekt
Filip Spannbrucker
(1672-1729)
a jeho stopy na Jičínsku**

kterou přednese historička umění
Mgr. LUCIE RYCHNOVÁ

6. prosince 2013 od 18 hod. v Porotním sále

Tiskárna Veselího

O chudé holčičce

Jednou žila byla jedna holčička a ta měla jenom tatínka a jednou k ní přiletěla malá věčička nejdřív se jí holčička bála a potom zjistila že je to malá víla. Holčička se pomalínku přibližovala ale po chvílce si spolu začaly hrát večer si udělaly čajový dýchánek a malá holčička usnula.

Večer se víla dala do práce. Tatínek i holčička tvrdě spaly. Ráno když se holčička probudila tak její pokoj byl krásně vyzdobený střecha spravená a už jen zbývalo pro tatínka udělat s holčičkou snídání když už byla hotová tak tatínkovi donesla holčička snídání a tatínek se velmi divil a ptal se jak to dokázala ale holčička mlčela.

Tatínek dal holčičce deník ať tam napíše nějaký příběh. Holčička se hned dala do psaní a napsala příběh o její kámošce víle. Když už holčička měla dopsáno šla to ukázat tatínkovi tatínek neměl čas a nemohl si to přečíst. A tak holčičce to bylo líto. Když tatínek přišel tak se holčička zaradovala a tak jí tatínek moc pochválil. Už už chtěl odejít ale holčička ho zastavila. Ukázala mu vílu a tatínek se zarazil nejdřív chtěl vílu zavřít do sklenice ale pak mu holčička řekla že ona to tadý vyzdobila a že ona spravila střechu. Tatínek jí poděkoval a omlouval se jí že jí chtěl strčit do sklenice. Ale potopm jím víla smutně oznámila že se musí vrátit domů. A holčička se zeptala jestli jí může vyprovodit a víla řekla ano. Vyprovodila jí a víla jí slíbila že jí každý rok bude navštěvovat. Tatínek holčičce zatím sehnal překvapení. Našel jí kamarádku na hraní s kterou si každý den hrála.

A zazvonila víla na zvonek a pohádky je konec.

Kačenka

HERETICI Z JIČINA?

Nestává se často, že by se čtenář špičkové akademické literatury tak specifického oboru jako jsou židovská studia dočetl o našem malém městě Jičíně. Stalo se mi to v knize „**Women and the Messianic Heresy of Sabbatai Zevi 1666 – 1816**“ izraelské profesorky **Ady Rapoport – Albert**. Kniha byla vydána v Oxfordu roku 2011 v prestižní řadě vědeckých publikací „*The Littman Library of Jewish Civilization*“. Na str. 44-47 je popisován příběh mladého muže z pražské židovské rodiny Porgesů Moše Porgese, který byl roku 1790 poslán do městečka Offenbach v Německu (u Frankfurtu nad Mohanem), aby tam pobyl v sektě frankistů, mesiášských Židů vedených Jákobem Frankem. Frankisté byli pokračovatelé hnutí šabatiánců, sekty Šabtaje Cvi (1626 – cca 1676), muže, který se prohlásil za Mesiáše přinášejícího spásu trpícím Židům. V rozjitřeném očekávání „onoho dne“ se Šabtajovi přívrženci řídili jeho učením o příchodu mesiášské doby, kdy přestávají platit dosavadní pravidla. V židovství to znamenalo přestat dodržovat příkazy náboženského práva – „*micwoť*“, což je za normálních okolností závažným přestupkem. Nejvýrazněji členové šabatiánské a později frankistické sekty překračovali příkazy týkající se dodržování půstů, košer stravy a sexuálních vztahů. Jako každá náboženská sekta byli uzavřenými společenstvími založenými na kultu osobnosti a poslouchání svého „vůdce“, údajně zprostředkujícího „boží vůli“. Sekty přežily až do 19. století, přičemž většina členů konvertovala k islámu či křesťanství (což je v očích tradičního judaismu pochopitelně odpadlictvím, z pohledu sekty ale sestupem do hříchu, a tedy nejpotřebnějším činem k urychlení spásy). Hnutí otřásla fungováním evropských židovských komunit v 17.-19. století a do určité míry předznamenala rozpad jednolitého tradičního rabínského judaismu v Evropě.

Moše Porges se tedy do Offenbachu vydal, ale v roce 1799 se vrátil ke své rodině zpět. „Vrátil“ není to pravé slovo – ve skutečnosti uprchl šokován se dvěma stejně vyděšenými mladíky. Co se v Offenbachu stalo? V říjnu roku 1799, o dni smíření (*jom kippur*), vážném a kajícím postním svátku, byli tři mladíci pověřeni hlídáním dveří, za kterými syn Jakoba Franka (tehdy již zemřelého) Rochus prováděl se třemi dívkami „rituály“, jež zahrnovaly i sexuální praktiky. Jednou z těchto dívek byla podle Porgesovy výpovědi „**dcera Mendela Itschina**“. Ta podle něj velmi plakala, nicméně v pozdějším dopise svému otci psala, že byla „velmi šťastná, když byla pro tento účel vybrána“. Když mladíci slyšeli, co se v místnosti odehrává, utekli a už se k sektě nevrátili.

Zpráva nám tak potvrzuje, že i v Čechách bylo nemálo šabatiánců. V Praze přelomu 18. a 19. století měli dokonce svoji modlitebnu a studovnu. Jádrem těchto šabatiánců byly právě rodiny Porges a Wehle, do které patřil i Itschin.

V knize autorka mluví o sourozencích Jonasu Wehle, Roesel provdané Eger a jejich bratru Mendelovi Itschinovi, otci zmíněné dívky. Doslova v poznámce píše: „Skutečnost, že dívka byla spřízněna také se (šabatiánskou) prorokyní Roesel Eger, může být odvozena ze jména jejího otce, **Itschin**, značícího, že **pocházel z malého města Jičina severovýchodně od Prahy**, kde žil (podle jiných pramenů) „**Emanuel Wehle z Jičina (Gitschin)**“, proslulý šabatiánský bratr Jonase Wehleho a Roesel Eger... Emanuel z Gitschina a Mendel Itschin jsou jedna a táž osoba...“ Zvyk Židů přebírat za svá příjmení jména měst, kde se usadila jejich rodina, tak přivedla Jičín do akademických textů.

Co se s ubohou dívkou dělo? Součástí šabatiánských a frankistických obřadů byla na jedné straně zbožná zdrženlivost (v Offenbachu např. zákaz kontaktu mezi pohlavími, zákaz manželství –v tradičním judaismu něco nevidaného), na druhé straně tohoto extrému potom protizákonná nevázanost, zahrnující u příležitosti svátků sexualitu porušující náboženské právo (cizoložství, sexualita se svobodnou dívkou, incest). Duchovní vůdci tvrdili, že tím je napodobována sexualita, resp. spojování mužské a ženské polarity, v kosmickém měřítku (Bůh a jeho ženská Přítomnost zvaná Šechína), a tak urychlována mesiášská spása. Je známo, že sexualita byla a je součástí mnoha náboženských obřadů, a to často právě v těchto vychýlených podobách, jako kdyby se právě extrémy přitahovaly a přecházely jeden v druhý.

Na závěr nahlédněme do „Historického atlasu měst České republiky“, svazek 18 věnovaný Jičínu, kde se nachází i mapa židovského hřbitova zhotovená ing. Janem Kindermannem z OPS Baševi, a seznam pohřbených, který jsem zpracovala pro Židovské muzeum v Praze. Jsou zde pohřbeni: „Chana, dcera Menachema Mendela Wehle, zemřela 1844“ (hrob B10), „Benjamin, syn Menachema Mendela Wehle, zemřel 1857“ (hrob B11), „Dworsl, manželka Menachema Mendela Wehle, zemřela 1832“ (hrob E1) a na zadní straně téhož hrobu „Menachem..., zemřel 1812“, „Rejzl, manželka...Frieda, roz. Wehle, 1820-1857 (hrob E17), „Menachem Mendel, syn Hirše Wehle, bez datace“ (hrob F2), „Marie Wehle, zemřela 1867“ (hrob K10) a konečně „Rosalia (Rachel) Wehle, dcera Menachema Mendela Wehle, zemřela 1870“ (hrob K13). Zdá se, že pražsko-jičínská rodina Wehle zůstala v Jičíně až do druhé poloviny 19. století. Vzhledem k tomu, že šabatiánské a frankistické učení bylo rabínským judaismem z pochopitelných důvodů odmítáno, a navíc Mesiáš zjevně nepřišel, většina přívrženců Cviho a Franka se postupně schovala do pomyslného „podzemí“ a své aktivity tajila. Je tak možné, že mladší jičínské příslušníky rodu Wehle o aktivitách svých pražských příbuzných nevěděli. Každopádně se Jičín díky této rodině zařadil do proudu bouřlivých změn uvnitř evropského Židovstva v 17. – 19. století – a do odborné literatury nejvyšší třídy.

Terezie Dubinová, PhD. www.oheladom.cz

